

Ari Koponen ps ym.

## Kirjallinen kysymys Celia-korvauksen oikeudenmukaisuudesta

### Eduskunnan puhemiehelle

Kaikilla on oikeus nauttia kirjallisuudesta ja osallistua kirjalliseen kulttuuriin vähintään käyttäjän roolissa. Saavutettavuuskirjasto Celia on valtion erikoiskirjasto, joka tuottaa palveluita lukemisesteisille. Noin 30 % Suomessa julkaistusta tieto- ja kaunokirjallisuudesta tuotetaan saavutettavaan muotoon Celiaan. Celian ei tarvitse ostaa lisenssiä tai kysyä lupaa teosten käyttämiseen.

Kirjailijat saavat osansa Celia-korvauksen kautta, kun teos lainataan Celiasta. Korvauksen saa vain silloin, kun asiakkaalle jää pysyvästi haltuunsa teoksen kappale. Ongelma onkin, että vain alle kolmannes Celiasta tehdyistä lainauksista on sellaisia, että asiakkaalle jää pysyvä kappale lainattavasta teoksesta. Tämä johtaa tilanteeseen, että yli kaksi kolmasosaa Celian kautta lainatuista teoksista on sellaisia lainauksia, joista kirjallisuuden kirjoittaja — eli tekijä — ei saa mitään korvausta. Vuonna 2023 korvauksia maksettiin 159 000 euroa, jolloin yli kaksi kolmasosaa lainoista jäi korvaamatta.

Hallitusohjelman kirjaukset "kehitetään kasvua vauhdittavia malleja av-alalle sekä muille toimialoille, kuten kirjallisuuteen ja musiikkiin" ja "Suomi on kannustava sivistisyhteiskunta ja ylpeä omasta monipuolisesta kulttuuriperinnöstään" tukevat myös osaltaan tilanteen muuttamista kirjailijoille oikeudenmukaisemmaksi. Celia-korvauksen ulottaminen kaikille lainauksille vahvistaisi kirjailijoiden oikeudenmukaisuuden tunnetta, eritoten kun e-lainauskorvaus ulotettiin kosemaan myös äänikirjan lukijoita.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

*Miten varmistetaan, että kirjailijat saavat omista teoksistaan ansaitun korvauksen, kun niitä lainataan Celia-kirjastosta?*

Helsingissä 16.4.2024

Ari Koponen ps  
Teemu Keskisarja ps